

Két hétig a háborus Németországban.

Németországban nem beszélnek annyit a békéről, mint nálunk. Ennek azonban bizonyára nem az az oka, mintha a németek békevágva kisebb volna, mint a miénk. Elvégre közel három év óta tart a háború s ennyi idő alatt bizonyára még egy lakodalomba is belecsömörödnék mindenki, nem hogy ilyen páratlanul véres és kegyetlen világháborúba. Azt hiszem, nem csalódom, ha a németek zárkózottabb és hallgatagabb természetének tulajdonítom azt, hogy a békéről sokkal kevesebbet beszélnek, mint mi. A németek a háborúról sem beszéltek soha annyit, mint amennyit nálunk beszéltek róla. Csupán a szocialisták „munkaközösségnek” nevezett töredéke az, amely a minden áron való béke mellett van, de e kis töredék tagjai nem is népszerűek Németországban. Ugy beszélnek róluk, mint akik levitézettek és akik a legközelebbi választáson aligha jutnak mandátumhoz. Az orosz események vajmi csekély hullámverést idéztek elő a német közvéleményben. Alig találkoztam emberrel, aki az orosz eseményekre szót vesztegetett volna. Németországban — úgy látszik — az Oroszországgal esetleg lehetséges különbeke fölött napirendre tértek és meggyőződésem, hogy a németek nem kelet felől várják a béke pirkadását. A németek minden reménye: a tengeralattjáró-hare. Ennek az eredményeitől várják a Németországra és szövetségeseire nézve diadalmas békét.

Bámulatos az annyi szenvedés és nélkülözés közepette is töretlen és törhetetlen akarat a győzelemre. Nem egyszer az agent provokátor szerepét játszottam, amikor a háborúra került a szó és kijelenttem:

— Végül is meg fognak bennünket verni.

Méltatlankodva zudultak fel ellenem az ilyen kijelentésre itt is, ott is, mindenütt, ahol csak megfordultam. Férfiak és asszonyok, öregek és ifjak, civilek és katonák meg vannak szentül győződve arról, hogy a tengeralattjárók okvetlenül halálos csapást fognak a leggyűlöltebb ellenségre: Angliára mérni. Maguktól és egymás között nem igen beszélnek róla, de ha az ember provokálja, rögtön készek a számadással:

— Ennyi meg ennyi tengeralattjárónk van, ebből eddig elpusztult négy, ennek ellenében azonban gyártunk havonként ennyit, viszont ennyi meg ennyi tonnát súlyesztünk el havonta és a számadás vége, hogy Anglia három-négy hónapnál semmiesetre sem bírja tovább.

Ezt a véleményt hallottam Breslauban és úgy, mint Berlinben, Frankfurtban, Nürnbergben vagy Münchenben. Ez mélységes és szent meggyőződése majdnem minden németnek, az asszonyokat is beleértve.

Anélkül, hogy a magyar nők háborus tevékenységét kisebbiteni akarnám, meg kell itt jegyeznem, hogy a német nők előtt kalapot kell emelnünk. Alig van ugyanis foglalkozási ág a front mögött, amely ne nőket foglalkoztatna tulnyomóan. Egy-egy nagy város sok száz munkaerőt foglalkoztató élelmezési hivatalában alig látni egy-egy férfit, a többi mind nő, akik hangyaszorgalommal és igazi férfi-eréllyel látják el hivatalukat. Münchenben voltam tanúja, amint egy polgárásszony az a követeléssel jelent meg az élelmezési hivatalban, hogy egy héttel azelőtt kevesebb kenyérjegyet kapott, mint amennyi neki járt

volna. A hivatalnoknő igen határozottan jelentette ki neki, hogy utólagos reklamációnak nincs helye. Ámde az asszony nem igen akart tágitani, végül is a hivatalnoknő kiadta a rövid, de érthető parancsot:

— Rendőr, elvezetni!

Lehetetlen itt felsorolni, mi mindenféle foglalkozás van Németországban ugyszólván kizárólag női kezekben. Utcaseprők, postakocsisok, fuvarosok, levélhordók, küldöncök, pincérleányok, hordárok, kalauzok stb. stb. csaknem kivétel nélkül nők.

S bár valamikor a nadrágszoknya ugyan csak népszerűtlen divatszennáció volt, a német nők, amennyiben foglalkozásuk úgy kívánta, nem sokat teketóriáztak és egy-kettőre megoldották a nadrágszoknya kérdését a — nadrág javára, amely különösen a vasutas szolgálatot teljesítő nők ruhája. Ahogy az ember német területre lép, az első igazi háborus jelenség: a nadrágos vasutas nő. Az első egy-kettő furcsa, de már a harmadikon, negyediken nem esodálkozunk, az ötödiket, hatodikat pedig a legtermészetesebbnek, a legokosabbnak és a legpraktikusabbnak találjuk. Rövid térdnadrágot hordanak. E nadrágok nem nagyon bőve-
vek, de mindenesetre olyanok, hogy nem feszülnek meg az idomokon.

Ha Németországban megtudják az emberről, hogy magyar, csaknem kivétel nélkül az

a legelső kérdésük, mi a véleményünk az új kaiserről. Mert hogy a fiatal, új kaiser nekünk királyunk, azt a legtöbben még csak nem is sejtik. Ezt talán majd csak a háború után fogják megtanulni, a háború alatt erre ugylát-szik nem érnek rá. Hiszem és remélem, hogy meg fogják tanulni, mert tudatlanságuk e téren nem rosszakaratu és nem tendenciózus. Münchenben például abc szerinti skatulyákban és cédula-rendszer szerint tartják nyilván a külföldieket. Mintán a háború alatt már több ízben fordultam meg a bajor fővárosban, nekem már régebből megvan a magam cédulája. Mikor most legutóbb jelentkeztem, az Oesterreicher felírásu S skatulyából szedte elő a rendőrtiszt a cédulámat. Mikor erre megmondtam neki, hogy ez helytelen dolog, mert én nem vagyok osztrák, hanem magyar, egy kissé zavarba jött, majd kijelentette, hogy ez nekik így egyszerűbb és kényelmesebb. Én azonban megmagyaráztam neki, hogy minden magyar embernek fáj ez a minősítés és hogy bizonyára ők is nagyon rossz néven vennék, ha valahol elsikkasztanák az ő német állampolgárságukat. Hogy ez a kioktatásom nem talra hányt borsó volt, arról meggyőződhettem, mikor lejelentkeztem, mert akkor már minden egyes abc-és skatulyán ott diszlott:

Oesterreicher

und

Ungarn.

Striegl F. József.

Megalakult a szegedi gyermekrendőrség.

(Saját tudósítónktól.) Hirlapi közlemények már több ízben jelentették, hogy a városháza közgyűlési termében csütörtökön értekezlet lesz a gyermekrendőrség megalakítása ügyében. Ennek az intézménynek a megszervezését a háborus viszonyok tették szükségessé. A felügyelet nélkül maradt gyermekek erkölcsi védelmét szolgálja az új intézmény, amelyet maga a társadalom alakít meg a rendőrség és a fiatalok felügyelő hatóságának támogatásával. A gyermekrendőrség feladatát, célját és a cél eléréséhez szükséges eszközöket dr. Szalay József főkapitány, az értekezlet elnöke a következő megnyitó beszédben ismertette:

— A szegedi gyermektanulmányi társaság kezdeményezésére a rendőrkapitányság a gyermekek, különösen a hadbavonultak gyermekei és az árva gyermekek megmentése érdekében akciót ohajt indítani. Miután nyilvánvaló, hogy az árva gyermekek és a hadbavonultak gyermekei oly helyzetbe kerültek, mely egyrészt testi és lelki épségüket veszélyezteteti, másrészt a társadalomra is sok veszedelmet jelent e gyermekek magatartása, a rendőrkapitányság a fiatalok felügyelő hatóságával karöltve módokat keresett, hogy a védelemre minő eszközök lennének felhasználhatók és úgy találta, hogy erre a célra egy gyermekrendőrség szervezése lenne a legmegfelelőbb. A gyermekrendőrség oly szerv lenne, mely a gyermekmentés terén fejtene ki működést. Azonban az erre vállalkozókat ez a tisztség rendőrré nem kvalifikálja. Ők csak közhatósági megbízás alapján járnak el, hogy ezeket a gyermekeket megmentse, másrészt a társadalmat mentse meg a gyermekek által elkövetendő kártételektől, esetleg büncselekményektől.

A gyermekrendőr szerepe abból áll, hogy az erre vállalkozó a hatóság részéről igazolványt kap és bárhol, ahol a gyermekek előbb említett magatartásáról van szó, joga van rögtön figyelmeztetőleg fellépni

oly módon, hogy a közbelépésével egy ilyen károsító cselekedet bekövetkezését elhárítsa. Ha a figyelmeztető fellépés nem vezet eredményre, a gyermekrendőr sürgős közbelépését kéri egy polgári, vagy katonai rendőrnök, akik segítség-nyújtásra utasítást kapnak. A háborúból a békére való átmenetelt már kezdik intézményesen biztosítani. Így biztosítani kell a jövő nemzedék szempontjából is. Ennek egyik jele a Stefánia szövetség, másik pedig az a mozgalom, mely a király és a királyné védnöksége alatt nem régen keletkezett és melynek címe: Gyermekekért. Üdvösnek tartaná, ha a gyermekrendőrség nem állna meg e kérdés policiális részénél, hanem kiterjedne a gyermekek egészségügyére is és a működést folytatná ott, ahol a Stefánia szövetség abban hagyja, éppen úgy, mint a Gyermekekért egyesület. A budapesti munkáspénztár erre a célra hetenkint kétszer átengedi helyiségeit, hol a gyermekek ingyen orvost, sőt gyógyszert is kapnak. Ezt Szegeden is meg lehetne tenni.

A főkapitány beszéde után Kadas György tanár tartott előadást a Gyermeektanulmányi Társaság képviselőjében. Előadásában a főkapitány által közölt dolgokat részletezte.

Klug Péter, a siketnéma-intézet igazgatója örömmel üdvözlö a mozgalmat és közli, hogy a Gyermeektanulmányi Társaság annak érdekében minden lehetőet megtesz. Azt nem ajánlja, hogy most Szegeden is megalakuljon a Gyermekekért című egyesület, mert ez a tagjaira újabb anyagi megterhelést jelent. Indítványozza, hogy az értekezlet keresse meg a hatóságot, hogy a lefoglalt iskolákat, ahol csak lehet, szerezzék vissza eredeti rendeltetésüknek. Szegeden két iskola van, melyet már régen át lehetett volna venni, csak takarítani kellett volna. Üresek voltak, mégsem adták őket vissza.

Dr. Szalay József azt a félreértést osztja el, hogy egyesületet akarna összehozni.

Dr. Turcsányi Imre a Gyermekekért egyesület megalakításának kényszerítő körülmé-